

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Het hellende vlak met een dubbele bodem

van Eemeren, F.H.; Grootendorst, R.

Publication date
1997

Published in
Filosofie Magazine

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Eemeren, F. H., & Grootendorst, R. (1997). Het hellende vlak met een dubbele bodem. *Filosofie Magazine*, 6(1), 33.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

A078546923
NCC/IBL AANVRAAGBON

KOPIE PERIODIEK EGB

(17)
09-05-2005

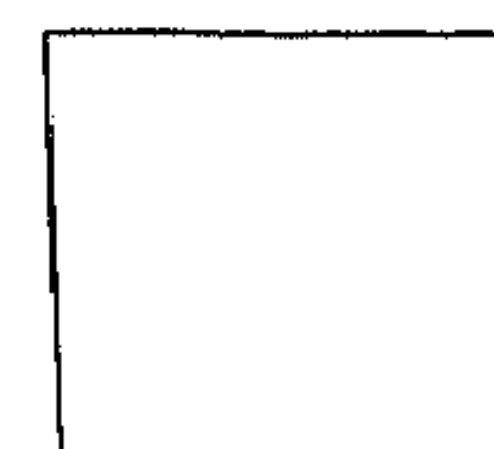
Datum indienen : 07-05-2005 12:26 5493-1 Clearing House
Datum plaatsen : 07-05-2005 12:26
Aanvrager : 0004/9998
Aanvraagident :
Aanvragerident : 0004/9999
Eindgebruiker : 041631433

Telefoonnummer : 050-3635057
Cooperatiecode : R

Leverwijze : Elektronisch
Fax :
Ftp :
E-Mail : m.s.van.delden@rug.nl
Ariel :

Plaatscode : 092684955 ; CBa 1962 ; ; 1992 V1 - 1999 V8

(1) [] Origineel gestuurd	(6) [] Niet beschikbaar
(2) [] Copie gestuurd	(7) [] Uitgeleend
(3) [] Overige	(8) [] Wordt niet uitgeleend
(4) [] Nog niet aanwezig	(9) [] Bibliografisch onjuist
(5) [] Niet aanwezig	(0) [] Bij de binder

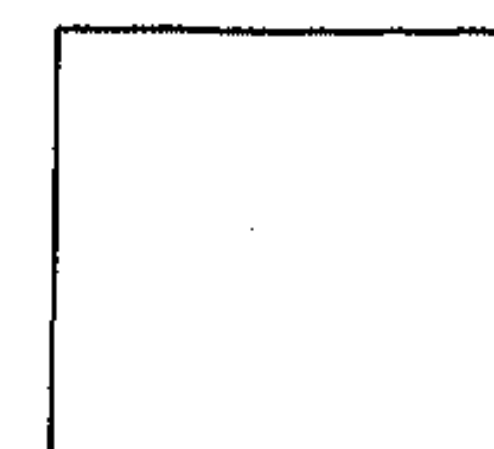
A078546923
NCC/IBL AANVRAAGBON

Verzamelnota volgt.
KOPIE PERIODIEK EGB

09-05-2005

Datum indienen : 07-05-2005 12:26 9620-1 UB Groningen
Datum plaatsen : 07-05-2005 12:26 UvA Keur
Aanvrager : 0004/9998 Broerstraat 4
Aanvraagident : 9700 AN Groningen
Aanvragerident : 0004/9999
Eindgebruiker : 041631433 tav

Aantal

PPN Titel : 092684955
Titel : Filosofie magazine
Auteur :
Deel/Supplem. :
Corporatie : Stichting Filosofie, Utrechtabase:
Jaar/Editie : 1992 Extern nummer :
Uitgave : Utrecht Stichting Filosofie
Serie/Sectie :
Pag-ISSN/ISBN : 0928-1789

Plaatscode : 092684955 ; CBa 1962 ; ; 1992 V1 - 1999 V8

Jaar : 1997-00-00
Volume : 6
Aflevering : 1
Eindgebruiker : 041631433 Aanvraagident. :
Auteur : F.H. van Eemeren, R. Grootendorst: UVA KEUR (UB GRONINGEN)
Artikel : Het hellende vlak met een dubbele bodem
Bladzijden : 33
Bron :
Opmerking : ARNO-ID 31102

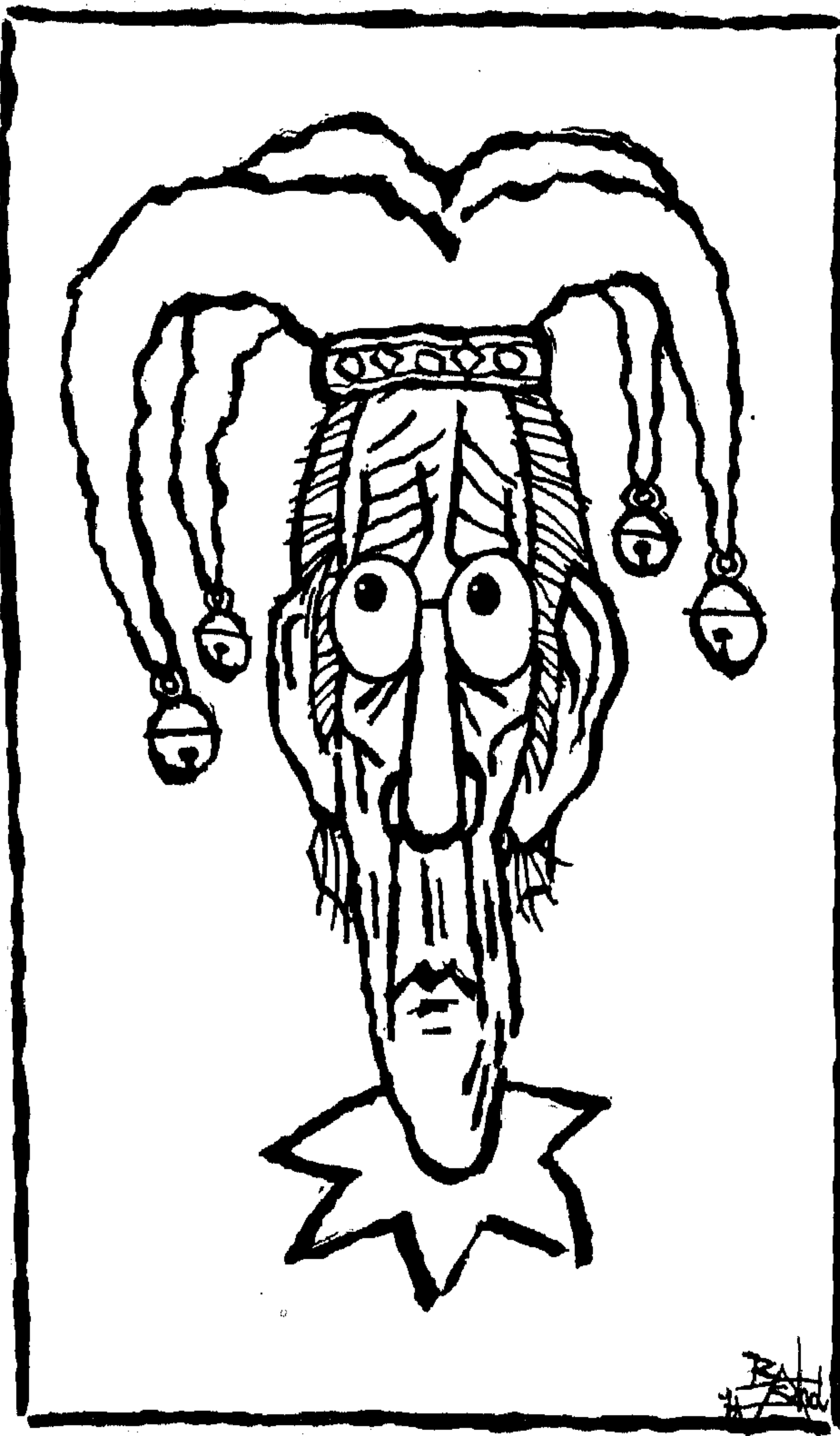

Het hellend vlak met een dubbele bodem

DOOR FRANS VAN EEMEREN EN ROB GROOTENDORST

Drogredenen hebben van oudsher een slechte reputatie. Dat is ook geen wonder, want volgens het woordenboek zijn het 'sofismen' of 'bedrieglijke redeneringen' - en die deugen per definitie niet. Ook argumentatietheoretici hebben, om zeer uiteenlopende redenen, doorgaans geen goed woord voor drogredenen over. Toch zou het maar een saaie bedoening worden als drogredenen werkelijk helemaal zouden verdwijnen. Mits intelligent gebruikt, brengen ze juist wat leven in de brouwerij.

Soms is een drogreden een grap waar hartelijk om kan worden gelachen. In de literatuur is de drogreden doorgaans een stijlmiddel, te vergelijken met de hyperbool of de paradox. De drogreden zaait verwarring die de lezer wakker houdt. Een meester in het gebruik van de drogreden als een stijlmiddel met een dubbele bodem is Karel van het Reve. Op de vraag waarom hij Elsschot de beste Nederlandstalige schrijver van deze eeuw vindt, antwoordde hij ooit: 'Omdat 'ie zo goed schrijft.' Van het Reve zal zelf wel door hebben gehad dat zijn antwoord circulair was. Net als zijn uitleg hoe je kunt vaststellen of een lepel wel echt van zilver is: 'Een lepel is van zilver als je er een grijze streep mee kunt trekken op een stuk kunstdrukpapier.' Op de voor de hand liggende vraag hoe je kunt weten of een stuk papier kunstdrukpapier is, antwoordde Van het Reve: 'Papier is kunstdrukpapier als je er met een zilveren lepel een grijze streep op kunt

trekken'. Dit is uiteraard een schoolvoorbeeld van een *cirkelredenering*. De lezer heeft echter meteen door wat er met deze absurde uitleg mis is en daar vertrouwt Van het Reve ook op.

Als iemand die bekendstaat als een grappenmaker, plotseling met een overduidelijke drogreden op de proppen komt, zal de luisteraar of lezer al gauw geneigd zijn ook hier een goede grap in te zien. Neem de volgende uitspraken van Freek de Jonge in een interview:

'Ik zal je zeggen waar we naartoe gaan. We hebben besloten om op vrijdag op wintersport te gaan. Als opa nou dinsdag doodgaat, kunnen we hem donderdag nog begraven en gaan we toch vrijdag nog lekker weg.' Natuurlijk, zo ver is het nog niet, maar zodra euthanasie wettelijk wordt toegestaan, zal het uiteindelijk zo gaan. Al die dingen die we vroeger verderfelijk vonden, euthanasie en de selectiepraktijken van de nazi's, daarvan is tachtig procent gerealiseerd en honderd procent geaccepteerd.'

Dit is een duidelijk voorbeeld van de drogreden van het *hellend vlak*: de legalisering van euthanasie hoeft helemaal niet noodzakelijkerwijs naar vernietigingspraktijken à la nazi-Duitsland te leiden. Toch is er geen reden

om aan te nemen dat de Jonge hier niet volstrekt serieus is en dat de drogreden een dubbele bodem heeft. Maar wie zegt er ook dat grappenmakers alleen maar grappen mogen maken?